Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Растителнозащитни и агротехнически дейности в овощната градина през октомври

ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата 08.10.2025 | **Брой** 10/2025 | **ISSN** 2815-522X | **Език** BG
www.plant-protection.com/article/2309?lang=bg

Октомври се очертава да бъде с температури около климатичната норма и с валежи близки до средните. Очаква се средните месечни температури през октомври да са по-високи от обичайната норма, която за равнините е между 20 и 23 ^{o}C, за високите полета – между 13 и 17 ^{o}C, а за планините – между 3 и 8 ^{o}C. Най-високата температура през месеца ще достигне до 28-30 ^{o}C, а най-ниската ще бъде около 3-5 ^{o}C и то към края на месеца. Ще има условия и за валежи от сняг, но по планините. Месечната сума на валежите ще бъде между 30 и 50л./кв.м за по-голямата част от страната, в югоизточните райони — между 50 и 60 л./кв.м, а в планините — от 60 до 70 л./кв.м.

През първото десетдневие на октомври агрометеорологичните условия ще се определят от неустойчиво време и средноденонощни температури около и под климатичните норми. През този период се прогнозират валежи със стопанско значение, подобрение състоянието на горните почвени слоеве и на условията за провеждане на сезонните почвообработки. През повечето дни от второто и третото десетдневие агрометеорологичните условия ще се определят от относително сухо време и температури близки до обичайните.

През октомври при нападнатите от струпясване ябълкови и крушови насаждения за редуциране на заразата е желателно в началото на листопада, след прибиране на плодовете, да се извърши третиране с 5% разтвор от карбамид.

При костилковите овощни видове, след масовия листопад, се препоръчва пръскане с 2% бордолезов разтвор срещу причинителите на сачмянка, ранно кафяво гниене, къдравост по прасковата.

Агротехнически дейности

В овощните разсадници

Полагат се грижи за запазване кълняемостта на събраните за стратифициране семена от костилковите овощни видове. Започва подготовката за изваждане на подложките от семенилищата и на дръвчетата от питомник втора година. Подложките от семенилищата и облагородените дръвчета се изваждат, след като са приключили вегетацията си – втората половина на октомври и ноември.

Растенията не трябва да имат листа. Ако листата не са окапали, за целта се използват 0,1-0,2 % калциев хлорид. Напояването улеснява изваждането.

В овощните насаждения

Продължава беритбата на бадемовите и някои сливови плодове

Най-късно до средата на месеца трябва да завърши прибирането на есенно-зимните сортове ябълки и круши.

Почвата в междуредията на едногодишните и младите насаждения се обработва дълбоко. Ако не е извършено предпосадъчно торене с фосфорни и калиеви торове, се внасят по 50-60 кг суперфосфат и 20-22 кг калиев сулфат - или друг фосфорен и калиев тор в същото количество на декар. Дълбоко се внасят и фосфорните и калиевите торове в плододаващите насаждения.

В ягодовите насаждения

Продължава създаването на нови ягодови насаждения. Засаждането на разсада трябва да приключи не по-късно от средата на месеца. Разсадът да е пикиран, с малко почва около корените. След засаждане се полива с 0,5 – 1 дм^3 вода на растение.

Извършва се последна обработка на плододаващите насаждения – на дълбочина 10-15 см, като растенията се загърлят леко.

Продължава изваждането и заготовката за съхраняване в хладилник на разсада за пролетно-лятно засаждане.

В малиновите насаждения

Подготвят се площите за създаване на нови малинови насаждения. Плододаващите насаждения се торят с 2-3 т оборски тор, 20-30 кг суперфосфат и 10-15 кг калиев сулфат - или друг фосфорен и калиев тор в същото количество на декар, след което торовете се заорават дълбоко – 20-25 см.

Есенната малина навлиза в своя пик

В касисовите насаждения

При засушаване плододаващите и младите насаждения се напояват. Извършва се есенно торене с 1-2 т оборски тор, 20-40 кг суперфосфат и 10-15 кг калиев сулфат – или друг фосфорен и калиев тор в същото количество на декар. Почвата в междуредията се обработва на 15-18 см дълбочина, а близо до растенията – на 5-6 см.

В насажденията с други култури

Извършва се есенна оран на 18-20 см дълбочина, което спомага за доброто влагозапасяване на почвата от зимните валежи.

След третата година надземната част на дафиновите насаждения се съкращава на 20-25 см от кореновата шийка. Изрязаните стъбла се пренасят в сухо проветриво помещение за изсушаване на листата.

ISSN 2815-522X

Започва беритбата на плодовете от райска ябълка, нар, актинидия (киви).

В края на месеца при опасност от студ и при относително сухо време всички растения от дафин (дафинов лист, лавър) се загърлят с плуг.

Продължава прибирането на смокиновите плодове.

Продължават грижите върху заложените за вкореняване зелени резници от актинидия, арония и облепиха и други. Започва събиране на семена от кукуч за производство на подложки за фисташка.

Растителнозащитни дейности

В овощните насаждения

Поставят се гнезда и хранилки в овощните дървета за привличане на полезните птици.

Събират се ловните пояси от велпапе с наличните гъсеници на ябълков, сливов и орехов червей и се поставят във висящи кафези в овощните насаждения – кълвачът и други птици унищожават гъсениците в поясите.

ISSN 2815-522X

Ако лепилният пояс е поставен директно под короната, той улавя и птици, предимно зидарки, които могат да пострадат. Затова поставете лепилните пръстени близо до долната част на ствола, но не твърде близо до земята.

Върху стъблото на всяко дърво в насажденията, нападнати от педомерки се поставя по един леплив пояс, на височина 20-100 см. Поясите се правят от хартия, широка 20 см, като горния и долния край се превързва. За намазване се използва бавно съхнещо лепило. За да не се укрият насекомите, преди да стигнат пояса, напуканата кора от пояса до повърхността на почвата се изстъргва предварително.

Излюпването на пеперудите на малката зимна педомерка (Operophtera brumata) е късно през есента

Малката зимна педомерка (*Operophtera brumata*) развива едно поколение през годината. Излюпването на гъсениците напролет започва при набъбване на пъпките. Излюпването на пеперудите е късно през есента. Мъжките пеперуди летят привечер до началото на зимата. Женските пеперуди не могат да летят и пропълзяват по ствола на дърветата, където мъжките индивиди ги намират и оплождат. Зимуват като яйца, които снасят поединично или на малки купчинки в пукнатините, под напуканата кора на ствола, в основата на разклоненията на клоните или по клонките, близо до пъпките. Яйцата са силно устойчиви спрямо ниски температури.

Проверяват се ябълковите и крушовите плодове в манипулационните пунктове за наличие на калифорнийска и черничева щитоносни въшки в незаразените райони.

Изброяват се гъсеничните гнезда на бялата американска пеперуда, за да се установи плътността на насекомото.

Бялата американска пеперуда (*Hyphantria cunea*) е многояден вид, който напада повече от 200 растителни вида - овощни и широколистни дървета, храсти. Гъсениците на неприятеля най-силно повреждат черницата, черешата, ореха, ябълката, сливата, крушата, дюлята, вишната. По-слабо се напада кайсията. Насекомото развива две поколения годишно, като второто поколение е през юли-август. Зимуват какавидите в почвата под нападнатите дървета.

Продължава стръскването, започнато края на септември, за определяне плътността на крушовия пъпкопробивач. При плътност над праг на вредност, преди яйцеснасяне, дърветата се пръскат с контактен инсектицид, от всички групи - Децис 100 ЕК (12,25 мл/дка) или друг

препарат на база делтаметрин, Суми Алфа 5 ЕК (0,03%), Карате Зеон 5 СК (15 мл/дка), Ламдекс екстра (100-120 г/дка) и други.

Крушовите насаждения се пръскат срещу обикновена крушова листна бълха с някой от инсектицидите - Бермектин (40-120 мл/дка) или друг препарат на база абамектин, Волиам Тарго 063 СК (75 мл/дка), Имидан 50 ВГ (150 г/дка), Делегат 250ВГ (30 г/дка), Дека ЕК (50 мл/дка) или друг препарат на база делтаметрин, Мовенто 100СК (0,12-0,15%), Натуралис (100-200 мл/дка), Синеис 480 СК (30-44 мл/дка), Флипер (1-2 л/дка).

Обикновената крушова листна бълха (*Psylla pyri*) има две форми - лятна и зимна. Зимната форма е с тъмносиво тяло и сиво-кафяви глава и гърди. Неприятелят развива 4-5 поколения в годината, а понякога и 6. Възрастните, ларвите и нимфите вредят, като смучат сок от пъпките, листата, цветовете, плодовете и летораслите на крушата.

При храненето си бълхите отделят „медена роса”, която замърсява нападнатите части, тъй като се развиват вторично чернилни гъбички. Предизвиква преждевременно остаряване на летораслі, клончета и листа повишавайки съдържанието на азот в тях. При масово намножаване предизвиква изтощаване и загиване на крушовите дървета.

Зимува като възрастно насекомо под окапалите листа, в цепнатините на дърветата, под старата и напукана кора и в други прикрития. Рано през пролетта неприятелят напуска зимните си убежища.

Клонките с кръвни въшки (*Eriosoma lanigerum* Hausm.), паразитирани от паразитната оса *Aphelinus mali* се изрязват и се запазват на хладно място и на сянка под навес. Кръвните въшки с тази оса имат черен цвят и нямат отвор. През есента ларвите и какавидите на паразитната оса навлизат в диапауза и зимуват в почернелите мумифицирани тела на своите гостоприемници, а на следващата година през пролетта се използват за биологична борба.